

НАЯВНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВНИХ РЕСУРСІВ У ДП «ХАРКІВСЬКА ЛНДС»

Муха А.І., гр. 205-22м-03, **Іванов Д.А.**, гр. 205-22м-03
Науковий керівник – д.б.н., проф. **Карпець Ю.В.**
Державний біотехнологічний університет

Добре відомо, що деревні ресурси посідають одне з важливих місць у ресурсній базі економіки України та становлять основу функціонування лісовиробничого комплексу. Першою і визначальною ланкою їх використання є підприємства лісового господарства. Деревина, яка отримується при лісозаготівлі та переробці, є основною статтею прибутку лісгоспів. Але через військові дії, зміну структури попиту на деревину та інші події відбулися зміни і в процесах заготівлі та використання деревини підприємствами лісового господарства. Свої корективи внесли і зміни в стандартизації та в обліку круглих лісоматеріалів. Тому, метою роботи був аналіз наявності, заготівлі і використання деревини у ДП «Харківська лісова науково-дослідна станція» за 2021-2022 роки.

Загальна площа ДП «Харківська ЛНДС» становить 21330 га. Розташування підприємства визначає поділ його лісів на категорії захисності, серед яких абсолютну більшість займає лісопаркова частина лісів зелених зон – понад 80%. Лісогосподарська частина лісів зелених зон займає лише 12,7%. За групами панівних порід абсолютну більшість складають твердолистяні – понад 18 тис.га, що в структурі становить понад 90 %. За групами віку більшість становлять середньовікові насадження – понад 15 тис. га, або ж 76,5%. Частка стиглих і пристигаючих – лише 950 га, або ж 4,8%. Фактичний розподіл деревостанів за групами віку дещо відрізняється від оптимального, але поступове вирівнювання відбудеться в поточному і в наступному ревізійному періодах.

Обсяги наявності деревини за 2021-2023 роки зростали як за загальним об'ємом лісопродукції, так і за окремими групами. Причиною зростання запланованого обсягу заготівлі на 2022 рік було невелике недовиконання проведення вибіркових санітарних рубок у 2021 році через затримку в оформленні лісорубних квитків та, відповідно, перенесення цього обсягу у план на наступний рік. Значне підвищення наявності деревини на 2023 рік біло спричинене безпосереднім веденням бойових дій на території підприємства. Великі значення недовиконання проведення заготівлі у 2022 було за всіма видами рубок, що було перенесено на 2023 рік. Більш детальна інформація буде наведена далі. Так обсяг заготівлі деревини у 2021 році сумарно становив понад 25 тис.кбм. Найбільшу частку мала дров'яна деревина промислового використання і непромислового використання – близько 75% сумарно. Ділові круглі

лісоматеріали займали менше 10%. Виконання плану заготівлі деревини у 2021 році становило 94,2 %, а у 2022 році знизилося до 43,8%. При цьому, у 2022 році об'єм лісозаготівлі сумарно впав майже вдвічі, а за окремими групами лісопродукції становив від 47 до 60% від об'єму 2021 року. Фактично, майже повністю план лісозаготівлі було виконано лише по одному Дергачівському лісництву. Південне та Липецьке лісництво безпосередньо були під окупацією, повноцінна робота в них потребує часу на відновлення.

Об'єми реалізації деревини у 2022 році також значно знизилися приблизно в два рази як в цілому, так і за окремими групами лісопродукції зокрема. Хоча ступінь реалізації заготовленої деревини не значно відрізнявся за роками. У 2021 році цей показник для лісопродукції в цілому становив 86%, а у 2022 році – 77,3%. За діловими круглими лісоматеріалами та двома групами дров ступінь реалізації був близьким до 100%. Низьким цей показник був в обидва роки для групи «хворост і сучки». Величина об'єму реалізації деревини за 2022 рік становила 46% від 2021 року за лісопродукцією сумарно, а за окремими групами від 36 до 56%. Вартість реалізації деревини та, відповідно, дохід підприємства значно знизилися у 2022 році, не зважаючи на деяке зростання цін на лісопродукцію. Так, вартість реалізації у 2022 році становила сумарно лише 52% від величини 2021 року. За окремими групами лісопродукції цей показник становив від 40 до 55 %. Крім того, варто відзначити значне зростання цін на паливно-мастильні матеріали у 2022 році, що також негативно вплинуло на забезпечення функціонування лісозаготівельного виробництва та діяльність підприємства в цілому.

Таким чином, у роботі в умовах ДП «Харківська ЛНДС» за 2021-2022 роки було проведено аналіз обсягів наявності, заготівлі і реалізації деревини та факторів, які впливають на лісозаготівельне виробництво та формування показників діяльності підприємства в цілому.

Відзначено, що позитивними факторами є переважання твердолистяних насаджень, поступове збільшення частки стиглих і перестійних лісів, наявність попиту і підвищення цін на ділові твердолистяні лісоматеріали та дрова всіх порід.

Негативними факторами є переважаюча частка лісів зелених зон та мала частка експлуатаційних лісів, включених у розрахунок рубок головного користування, абсолютне переважання рубок формування і оздоровлення лісів, структура заготовленої деревини за категоріями технічної придатності та значне зростання цін на паливно-мастильні матеріали. Але найбільш негативних фактором у 2022 році було безпосереднє ведення військових дій на території підприємства.